

Justitiedepartementet

Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord (SOU 2019:32)

Er beteckning Ju2019/02172/L5

Sammanfattning

Kriminalvården, som i huvudsak inte har något att erinra mot de förslag som lämnas av utredningen, har följande synpunkter.

Synpunkter på enskilda avsnitt

10.2 Barn som bevittnar våld eller andra brottsliga handlingar mellan närstående
Kriminalvården ställer sig positiv till förslag som innebär att skyddet för barn som bevittnar brott stärks. Kriminaliseringen av att utsätta barn för att bevittna våld mot, eller mellan, närstående innebär att barnets utsatta ställning synliggörs ännu mer samt att samhällets åtgärder för att skydda barnet i än högre utsträckning kan riktas till barnet direkt som målsägande.

Inom ramen för sin verksamhet definierar Kriminalvården redan i dag barn som bevittnat våld mellan närstående som brottsoffer (1 kap. 5 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd (KVFS 2011:1) om fängelse) och utgår från detta vid utformandet av verkställighetsplaner samt vid utredningar av t.ex. telefontillstånd och besöksplaneringar. Utredningens förslag kommer således inte att innebära några ändrade rutiner för Kriminalvårdens räkning, men däremot blir det i många fall lättare att identifiera vilka som är brottsoffer i förhållande till den intagne. Med den nya straffbestämmelsen kommer dock barn som bevittnat våld att få målsägandestatus, vilket väntas inverka på Kriminalvårdens hantering av vilka som är berättigade att få målsägandeinformation.

Kriminalvården noterar därtill utredningens resonemang om att barnet som utsätts genom bevittnande ska vara närstående till både gärningspersonen och den som utsätts för grundbrottet. Det framkommer inte tydligt varför barn som är närstående till enbart gärningspersonen eller till den som utsätts för grundbrottet inte skulle få samma straffrättsliga status, trots att den skadliga inverkan som bevittnandet i dessa fall får torde vara påtaglig.

10.2.11 Ytterligare sätt att stärka den rättsliga ställningen för barn generellt

Kriminalvården instämmer i utredningens bedömning att uppdraget för särskilda företrädare för barn bör utökas samt att frågan om att införa en ny form av ombud för barn kan behöva utredas särskilt.

REMISSVAR

Datum
2019-09-16Vårt diarienummer
2019-12123

Precis som utredningen har Kriminalvården identifierat stora luckor för tillvaratagande av barns rätt utanför det område som omfattas av den särskilda företrädarens uppdrag. Kriminalvårdens verksamhet berör ett stort antal barn som är anhöriga till Kriminalvårdens klienter. Kriminalvården uppskattar att mer än 23 000 barn berörs varje år av Kriminalvårdens beslut om t.ex. besök, telefontillstånd, anstaltsplacering, permissioner och elektronisk övervakning. För att i dessa ärenden göra en korrekt prövning av barnperspektivet i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) behöver barnets intressen beaktas separat från vårdnadshavarnas intressen. Kriminalvårdens möjligheter och befogenheter att utreda vad som främst ligger i barnets intresse i dessa ärenden är dock i dagsläget ytterst begränsade. Precis som utredningen konstaterar kan det även i ärenden där barn inte är brottsoffer finnas behov av att en utomstående person tar hand om barnets intressen då dessa inte alltid är förenliga med vårdnadshavarens intressen. Kriminalvården instämmer därför i utredningens uttalande att en helt ny form av ombud för barn kan behöva utredas. Enligt Kriminalvårdens uppfattning skulle en sådan ordning avsevärt underlätta svenska myndigheters tillämpning av barnkonventionen och tillförsäkra en mer effektiv och korrekt implementering av konventionen i svensk förvaltning.

12 Konsekvenser av utredningens förslag

Kriminalvården utgår i sina beräkningar från samma beräkningsmodell som den som utredningen har använt och uppskattar den tillkommande kostnaden för barnfridsbrott till 25 miljoner kronor per år. Som utredningen konstaterar, behöver anslaget till Kriminalvården utökas med den beräknade kostnaden för att Kriminalvården ska kunna genomföra förslaget.

För uppmaning till självmord har utredningen inte gjort någon kostnadsbedömning, men menar att det kan röra sig om ett tiotal ärenden per år. Ett försiktigt antagande om att tio personer per år får sex månaders fängelse var innebär en årlig kostnad på cirka sex miljoner kronor för Kriminalvården.

Den totala kostnadseffekten för Kriminalvården förväntas därmed uppgå till 31 miljoner kronor, beräknad utifrån 2018 års dygnskostnad. För att Kriminalvården ska kunna genomföra förslagen behöver anslaget höjas med hela den uppskattade kostnadseffekten beräknad utifrån den då aktuella dygnskostnaden.

Detta yttrande har beslutats av tillförordnade generaldirektören Stefan Strömberg efter föredragning av verksjuristen Johanna Evjen. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit chefen för sektionen för verksjuridik Per Henrik Hedbrant.

Stefan Strömberg

Johanna Evjen